

Woensdag 16 Oktober 2019
TivoliVredenburg - Grote Zaal - 19.00 uur
Serie Barok & Klassiek

ORKEST VAN DE 18^E EEUW & CAPPELLA AMSTERDAM/ KENNETH MONTGOMERY

Don Giovanni: Il Dissoluto Punito

Kenneth Montgomery dirigent
Alexander Janiczek concertmeester
André Morsch Don Giovanni
David Wilson-Johnson Il Commendatore
Katharina Dain Donna Anna
Thomas Cooley Don Ottavio
Paula Murrhy Donna Elvira
Henk Neven Leporello
Berend Eijkhout Masetto
Rosanne van Sandwijk Zerlina
Jeroen Lopes Cardozo regisseur
Jean-Louis Barning choreograaf
Wobine Bosch kostuums
Kees van Mameren licht
Klaas-Jan de Groot assistent dirigent
Jurjen Stekelenburg boventiteling
Jan van Dooren coördinatie covers

Wolfgang Amadeus Mozart 1756-1791

Don Giovanni: Il Dissoluto Punito
Dramma giocoso in due atti
Op een libretto van Lorenzo Da Ponte

Er is een pauze tussen de eerste en tweede akte.
Er is boventiteling aanwezig gedurende het concert.

Don Giovanni: de losbol bestraft

Toelichting en plot

Een vrolijke opera die gelijk in de eerste scène met een redeloze moord begint? Ook in de libertijnse tweede helft van de achttiende eeuw ging dat wat ver. Vandaar dat gaandeweg de term 'opera semiseria' meer en meer ingang vond - een koddige 'buffa'-opera gericht op vertier, maar ook met een serieuze ondertoon, precies zoals Mozarts meesterwerk 'Don Giovanni' laat zien. Luidt immers niet de ondertitel: 'de losbol bestraft'?

Van de drie tot op de dag van vandaag nog steeds succesvolle Italiaanse opera's die Mozart in samenwerking met de losgeslagen priester Lorenzo da Ponte schreef, is de 'Don Giovanni' - met die moord aan het begin en de spectaculaire hellegang aan het einde - de meest gewelddadige, maar ook de meest moraliserende. Het geflirt met andermans partners in 'Cosi fan tutte' wordt toch maar afgedaan als een onschuldig spel, en de streken van Figaro staan weliswaar aan de vooravond van een spectaculaire Revolutie en een roerige periode in Frankrijk die velen het leven zou kosten, maar het verhaal zelf eindigt zonder bloedvergieten met een dubbele bruiloft na die ene 'giornata particolare' in het huis van graaf Almaviva. Maar bovendien, wat betekent één enkele moord met een degen nou op het toneel? In latere romantische opera's zullen de doden bij bosjes vallen - onverhoeds met gif en met de dolk of juist gepland met de strop en met de guillotine.

Als onbetwistbaar hoogtepunt, als 'opera der opera's' wordt de Don Giovanni door velen bejubeld. Na tweevoudig uitstel ging het 'dramma giocoso' - 'het speelse drama' zoals het werk op het titelblad toch wel heet - uiteindelijk op 29 oktober 1787 te Praag in première en wel onder leiding van Mozart zelf. Zoals alle uitschieters is ook deze historische gebeurtenis met tal van anekdotes omgeven. Zijn eigen dichtregel 'maar het liefst zondigt hij met een vrouw die net begint' zou tekstschrijver Lorenzo da Ponte wel heel letterlijk in praktijk hebben gebracht, toen hij zich brood en wijn liet brengen door een zestienjarige schoonheid, terwijl hij verdiept was in het schrijven van wel drie opera-libretti tegelijkertijd.

Dat Mozart daags voor de première de ouverture nog niet had voltooid en daarom door de gasten na een feestje in de villa Bertramka bij Praag 's nachts op zolder werd opgesloten is een ander gedocumenteerd verhaal: hij zou niet bevrijd worden vooraleer alle noten op het papier waren gezet en de vellen met natte inkt in de vroege ochtend door koeriers naar kopiisten konden worden gereden om tot partijen te worden omgewerkt. Maar het mooiste gegeven is dat de 'Don Juan van de achttiende eeuw', Girolamo Casanova (1725-1798) in hoogsteigen persoon aanwezig zou zijn geweest bij de première in Praag en zelfs enige dichtregels aan het oorspronkelijke libretto heeft willen toevoegen - dichtregels die in de jaren twintig van de vorige eeuw werden teruggevonden op het kasteel Dux in Bohemen, waar de verarmde Casanova zijn laatste dagen sleet. Gepest door het personeel en genadebrood etend begon hij hier zijn roemruchte mémoires te schrijven.

Drie verhalen waar handgeschreven documenten aan ten grondslag liggen, maar waarvan we het waarheidsgehalte niet meer kunnen meten. Net als bij de legendarische Don Juan Tenorio - een Spaanse edelman die aan het begin van de zestiende eeuw Sevilla en omgeving voor vrouwen onveilig maakte - zijn ook hier waarheid en verbeelding niet meer te scheiden. Gaat de kern van de mythe inderdaad terug op een vechtersbaas in Ulloa in Noord-Spanje, die de vader van de begeerlijke Doña Inez ombracht? Het gedrag van deze Spaanse losbol ging in ieder geval over de tong en landde via de ganzenveer van Tirsa de Molina uiteindelijk ook op papier. Deze Spaanse toneelschrijver gaf rond 1630 een literaire invulling aan de inmiddels tot mythe uitgegroeide figuur, precies zoals zijn collega Cervantes in die tijd een gezicht gaf aan een absolute tegenvoeter: de antiheld Don Quichote. De legende rond Don Juan verbreidt zich snel: in Frankrijk wijdt toneelschrijver Molière zelfs een theaterstuk aan de rokkenjager. Hij voegt het personage van Donna Elvira in, die Don Juan achtervolgt als een wraakgodin en telkens op een voor hem ongewenst moment ten tonele verschijnt. Tevens lijken daarmee de drie standen op het toneel systematisch vertegenwoordigd: de sjieke Donna Anna als adellijke twijfelkont, de razende Donna

Elvira als burgerlijke troel en de opportunistische Zerlina als de zedige 'Unschuld vom Lande', die niettemin weet waar Abraham de mosterd haalt - ondanks de jaloezie van Masetto, haar wat suffige 'aanstaande'. Het lijkt erop dat Molière ons mee wil geven dat het mes van de erotiek door alle standen heen snijdt. Mozart pikt dit op door tijdens het feest aan het slot van de eerste akte het orkest in drieën op te splitsen: tegelijk klinken in verschillende maatsoorten het hoofse menuet, de burgerlijke contradanse en de boerse allemande in een wonderlijk allegaartje.

In Mozarts tijd behoorde de Don Juan-legende tot het publieke domein; ook in Italië, waar deze snoever (in Da Pontes versie loopt hij eigenlijk alleen maar blauwtjes - no 'real fucking on stage' in deze productie) omarmd werd door het geïmproviseerde volkstoneel, de *comedia dell'arte*. Het is deze volkskunst die de aanstoot gaf tot de 'opera buffa' - het vrolijke, maar ook maatschappij-kritische muziektheater dat in Mozarts tijd de pralerige 'opera seria' volledig zou overvleugelen. Platte zotternij, verkleedpartijen en het te kakken zetten van notabelen horen tot de onmisbare ingrediënten ervan. Ook historische figuren moesten er aan geloven. Stellig bestonden er in Italië al vóór Mozart verschillende opera's rond de figuur van 'Don Giovanni', zoals zijn naam in het Italiaans luidt. We weten in ieder geval dat op 5 februari 1787 - dus een klein jaar voor Mozarts première in Praag - in Venetië de opera 'Don Giovanni of de Stenen Gast' van Giuseppe Gazzaniga en librettist Giovanni Bertati klonk. Aan de Venetiaan Da Ponte was dit niet ontgaan: op dit libretto borduurt hij voort, als hij eenmaal besloten heeft dit verrukkelijke thema aan Mozart te gunnen, de componist wiens 'Figaro-muziek' zo'n enorm onthaal kreeg in Praag. Het succes was zo groot geweest dat impresario Pasquale Bondini het erop waagt Mozart een betaalde opdracht voor een nieuwe opera te gunnen, andermaal in samenwerking met Da Ponte.

Het werd een droom-productie: uit het beschikbare materiaal tovert Da Ponte in gebeitelde verzen een glorieuze situatie-komedie: niet meer de types op het toneel hebben de lachers op hun hand met hun

fratsen, maar vooral de omstandigheden waarin ze verzeild raken werken nu op de lachspieren. Maskerades en verkleedpartijen dragen daartoe het nodige bij: gemaskerd bezoeken Donna Anna, Donna Elvira en Don Ottavio het bal dat Don Giovanni aanricht om makkelijk toegang te krijgen tot jonge meisjes. Ze willen onderzoeken of hij ècht degene is die zijn degen in het lijf van haar vader joeg, zoals Donna Anna vermoedt. In de eerste scène schiet deze 'Commendatore' haar namelijk te hulp, nadat Don Giovanni haar kamer is binnengedrongen en vergeefs probeerde haar te verkrachten. Een prachtige afsluiting van het eerste bedrijf biedt dit merkwaardige dansfeest in het paleis van Don Juan waarin alle personages - en alle standen - op het toneel bijeen gebracht worden.

In de tweede en laatste akte nemen de verwickelingen natuurlijk alleen maar toe; ze drijven vooral op het gegeven dat Don Giovanni zijn dienaar Leporello dwingt met hem van kleding te wisselen. Zo wil hij het mooie kamermeisje van Donna Elvira in burgerkleding tegemoet treden, terwijl Leporello, gekleed als zijn meester, Don Elvira misleidt en wegvoert. ('ze zal je geloven, zolang je er zelf in gelooft' bijt hij zijn misbaar makende knecht toe). Tot twee maal toe zingt hij aan het venster, de tweede keer vanuit het orkest door een mandoline begeleid; hoe Italiaans wil je het hebben?

De aardse justitie krijgt geen vat op de schurk: vandaar dat er van hogerhand wordt ingegrepen. Aan het slot weigert Don Giovanni standvastig zijn daden te berouwen - in zijn visie zou hij daarmee de vrouwen alleen maar te kort doen. Een 'stenen gast' - het wel heel snel gebeeldhouwde standbeeld van de omgebrachte Commendatore - roept hem daarom vanuit een andere wereld een halt toe door hem het helle vuur in te slepen.

Het is Da Pontes scherpzinnige libretto, gemengd met de geniale muziek van Mozart - hij verzuimt niet aan het slot nog even een deuntje uit zijn eigen Figaro in te lassen, een vroege vorm van sluikreclame - die deze opera tot een van de meest geliefde uit het repertoire hebben gemaakt.

Kenneth Montgomery – dirigent

De Britse dirigent Kenneth Montgomery begon zijn loopbaan bij The Glyndebourne Festival Opera en The English National Opera. In 1973 werd hij benoemd tot chef-dirigent van Bournemouth Sinfonietta, een functie die hij later ook zou vervullen bij The Glyndebourne Touring Company.

Na zijn debuut bij De Nederlandse Operastichting in 1970 en de benoeming tot chef-dirigent van het Radio Symfonie Orkest, en later van het Groot Omroepkoor, nam zijn bekendheid ook in Nederland snel toe. In de vijftien jaar dat hij deze functies bekleedde, bracht Kenneth Montgomery muziek van Mozart tot Stravinsky en werken van talloze Nederlandse componisten, onder wie Jan van Vlijmen en Klaas de Vries. Zijn regelmatige terugkeer bij De Nederlandse Operastichting vond een vervolg bij De Nederlandse Opera in het Muziektheater in Amsterdam en bij de Nationale Reisopera. Midden jaren zeventig begon een jarenlange samenwerking als gastdirigent bij de ZaterdagMatinee in het Concertgebouw in Amsterdam. Naast gastdirecties bij vele operahuizen bekleedde hij diverse vaste aanstellingen. Zo werd hij benoemd tot artistiek leider bij Opera Northern Ireland en bij de Operaklas van het Koninklijk Conservatorium in Den Haag, waar een leerstoel onder zijn naam in het leven werd geroepen. In 2011 werd Kenneth Montgomery benoemd tot 'Officer in the excellent Order of the British Empire' vanwege zijn grote verdiensten voor de muziek in Noord-Ierland, en ontving hij een eredoctoraat van Queens University in Belfast.

In februari 2014 dirigeerde Kenneth Montgomery in de Doelen het Orkest van de Achttiende Eeuw in de reeks Beethoven Belevens III, ter vervanging van Frans Brüggem. Vorig najaar dirigeerde hij het orkest in Mozarts Jupiter-symfonie in concerten als in memoriam voor Frans Brüggem. In Muziekcentrum Vredenburg maakte hij de laatste jaren furore met de uitvoering van een aantal opera's van Händel, waaronder Solomon en Alexander's Feast. Dit is ook geen eerste Mozart-opera die Montgomery bij het Orkest van de Achttiende Eeuw dirigeerde: in het verleden dirigeerde hij al de Mozart-opera's Le Nozze di Figaro en La Clemenza di Tito.

Jeroen Lopes Cardozo – Regisseur

Jeroen Lopes Cardozo begon zijn professionele loopbaan als regisseur met de productie van Benjamin Britten's kerkopera *Curlew River*. Kort daarna werd hij gevraagd artistiek leider te worden van De Kleine Opera Stichting, waar hij meer dan 12 jaar nieuw Nederandse opera's produceerde en regisseerde. Hij regisseerde ook musicals en shows en werkte onder meer als Resident Director bij Joop van de Ende Theater Producties voor *The Phantom of the Opera*. In binnen- en buitenland regisseerde hij opera's van Mozart, Offenbach, Wagner, Benjamin Britten, Gian-Carlo Menotti, Vaughan Williams, JeanPhilippe Rameau, Purcell, Puccini, Poulenc en Monteverdi. Hij werkte met dirigenten als George Pehlivanian, Lawrence Renes, Jaap van Zweden, Arie van Beek, Arjan Tien, Roderick Shaw, Ed Spanjaard, Kenneth Montgomery en Frans Brüggen en onder meer met de volgende orkesten: Residentie Orkest, Het Orkest van de Achttiende Eeuw, het orkest van de Vlaamse Opera en het Radio Filharmonisch Orkest onder andere in Duitsland, Engeland, Ierland, Italië, Spanje, Polen en Frankrijk.

Naast zijn werkzaamheden als regisseur is hij gevechtchoreograaf. Een opleiding daartoe volgde hij in Londen bij de Society of British Fight Directors. Hij choreografeerde honderden gevechtshenelingen en schermscenes voor theater, film en televisie. Om er een paar te noemen: *Baantjer*, *Gooische Vrouwen*, de met een Oscar bekroonde speelfilm *Karakter*, producties van Het Nationale Toneel (o.a. *Hamlet* en *Midzomernachtdroom*), Toneelgroep Oostpool (*Hamlet*) Toneelgroep Amsterdam, de musical *Soldaat van Oranje*. Verder wordt hij regelmatig gevraagd workshops te geven op de Toneelschool van Amsterdam (AHK). Sinds 2012 is hij een preferred supplier voor de Rabobank Groep. In de nabije toekomst zal hij *Die Fledermaus* en *Fidelio* regisseren en het grote muziektheater project "LIEVE GERDA" op Bronbeek, Arnhem.

Orkest van de Achttiende Eeuw

Het Orkest van de Achttiende Eeuw werd in 1981 door Frans Brüggen opgericht. Het bestaat uit circa 55 leden uit de gehele wereld, 20 nationaliteiten.

Vijfmaal per jaar komt het orkest bijeen voor internationale tournees. De musici, individueel bekend als specialisten op het gebied van de achttiende en vroeg negentiende eeuwse muziek, spelen op authentieke instrumenten of kopieën. Het uitgebreide repertoire met werken van onder meer Purcell, Bach, Rameau, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Mendelssohn en Chopin werd aanvankelijk uitgebracht op CD door Philips Classics, nu op Glossa/The Grand Tour. Veel van deze opnamen kregen internationale prijzen.

In augustus 2014 moest het orkest afscheid nemen van Frans Brüggen. Door zijn overlijden kwam aan de samenwerking met het orkest en zijn Founding Father een einde. De orkestleden hebben besloten om de traditie van vijf tournees per jaar te continueren met gasten en gastdirigenten.

Cappella Amsterdam

Met een rijkdom aan stemkleuren bereikt kamerkoor Cappella Amsterdam zijn specifieke homogene klank. Kamerkoor Cappella Amsterdam werd opgericht in 1970 door Jan Boeke. Sinds 1990 staat het koor onder artistieke leiding van chef-dirigent Daniel Reuss. Onder zijn leiding ontwikkelde het koor zich tot een hooggeprezen professioneel kamerkoor van internationale faam. Repertoire en expertise groeiden en reiken nu van stokoude tot gloednieuwe muziek. Cappella Amsterdam schrijft regelmatig compositieopdrachten uit en brengt veel composities van Nederlandse en buitenlandse componisten in première. Het koor werkt samen met Nederlandse en internationale topensembles, waaronder het Orkest van de Achttiende Eeuw, B'rock Orchestra, Asko|Schönberg en Amsterdam Sinfonietta. Cappella Amsterdam werkt daarnaast multidisciplinair samen met gezelschappen en organisaties als Muziektheater Transparant (België), Opera2Day, Opera van Keulen, Holland Festival, de Amsterdamse Cellobiënales en Nationale Opera & Ballet.

Bij Harmonia Mundi verschijnen vrijwel jaarlijks cd's van Cappella Amsterdam o.l.v. Daniel Reuss, o.a. in 2010 *Golgotha* van Frank Martin (Grammy-nominatie), in 2012 koorwerken van Leos Janáček (*Edison Klassiek* 2013) en in 2016 de alom geprezen cd *Arvo Pärt – Kanon Pokajanen*, winnaar van de

Edison Klassiek 2017. 'Het koor Cappella Amsterdam en dirigent Daniel Reuss leveren een wereldprestatie in de spirituele Kanon Pokajanen van de Estse componist Arvo Pärt. Alles klopt, vanaf de eerste maat,' aldus de Edison-jury. In maart 2017 verscheen Beethovens Missa Solemnis op het label Glossa en begin december 2018 kwam de nieuwste cd uit, eveneens bij Glossa: Brahms' Ein deutsches Requiem. Het Parool schreef over deze cd: 'Zonder twijfel een van de mooiste die van Brahms' vroege meesterwerk te krijgen is.' Beide (live) opnamen werden gemaakt in samenwerking met het Orkest van de Achttiende Eeuw. Met Harmonia Mundi wordt momenteel gewerkt aan een serie cd-opnames met werken van vroege Franco-Vlaamse polyfonisten. De eerste in deze reeks, Josquin des Prez - Miserere mei Deus is reeds in september 2018 verschenen.

Cappella Amsterdam ontvangt in 2019 steun van gulle gevers en diverse fondsen, waaronder Ammodo, Amsterdam Fonds voor de Kunst, De Nederlandse Bank, Stichting Elise Mathilde Fonds, Fentener van Vlissingen Fonds, Fonds Podiumkunsten, Gieskes-Strijbis Fonds, Kersjes Fonds, KF Hein Fonds en het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Andre Morsch – *Don Giovanni*

De Duitse bariton André Morsch was tussen 2011 en 2018 lid van het ensemble bij de Opera Stuttgart. Daar vertolkte hij onder meer de rollen van Leporello (Don Giovanni), Papageno (Die Zauberflöte), Figaro (Le Nozze di Figaro), Harlekin (Ariadne auf Naxos), Achille (Giulio Cesare), Schaunard (La Bohème), Dandini (La Cenerentola), Dr. Falke (Die Fledermaus), Figaro (Il Barbiere di Siviglia), Guglielmo (Cosi fan tutte), Der Graf (Der Reigen) en Pluto (Orpheus in de Onderwereld).

Als veelgevraagd concertzanger werkte hij met orkesten als het Koninklijk Concertgebouworkest, het Gewandhausorchester Leipzig, het Tonhalle Orchester Zürich, het Beethoven Orchester Bonn, het Royal Philharmonic Orchestra of Galicia, het Bochumer Symphoniker, Les Talens Lyriques, Le Poème Harmonique, Les Arts Florissants, het Stavanger Symphony Orchestra, het Residentie

Orkest, het Radio Filharmonisch Orkest, het Orkest van de Achttiende Eeuw en met dirigenten zoals Frans Brüggem, Marc Albrecht, Jaap van Zweden, Ingo Metzmacher, Christophe Rousset, William Christie, Vincent Dumestre, Carlo Rizzi, Ivor Bolton, Stefan Soltesz, Reinbert de Leeuw, Jan Willem de Vriend, Sylvain Cambreling en Edo de Waart. Op zijn repertoire staan onder meer Kantates, de Johannespassie, de Mattheuspassie en de Hohe Messe van Bach, Die Schöpfung en Die Jahreszeiten van Haydn, Ein deutsches Requiem van Brahms, het Requiem van Fauré, Miraway van Telemann en het Stabat Mater van Schubert.

Tijdens het seizoen 2018/19 is André Morsch nog te gast bij de Nationale Opera als Thésée in Enescu's Oedipe, bij het Concertgebouw voor een recital met Julius Drake en Rosanne van Sandwijk en als Plutone in Legrenzi's La Divisone del Mondo, gedirigeerd door Christophe Rousset aan de Opéra National du Rhin in Strasbourg, een productie die ook nog in Nancy en Versailles te zien zal zijn.

Katharine Dain – *Donna Anna*

De Nederlands-Amerikaanse sopraan Katharine Dain heeft een drukke internationale concertpraktijk als opera-, concert- en recitalzangeres. In 2018 kreeg ze veel lof voor haar roldebuut als Konstanze in Mozarts *Die Entführung aus dem Serail*. De sopraan zingt ook graag hedendaagse muziek; zo werkte ze mee aan de uitvoering van nieuw werk van Jan van de Putte, waaronder een deel uit diens Pessoa-cyclus, uitgevoerd door Asko|Schönberg en Cappella Amsterdam onder leiding van Reinbert de Leeuw.

In het kader van het talentontwikkelingsprogramma van *De Nationale Opera* zong ze in Viviers Kopernikus. Katharine Dain zong ook muziek van componisten als Tavener, Nono en Goebaidoelina. Ze richtte onder meer het Damask Vocal Quartet op, waarmee ze in 2018 het album *O schöne Nacht* maakte met kwartetten van Brahms en tijdgenoten. Met *Don Giovanni* maakt ze haar debuut bij het Orkest van de Achttiende Eeuw.

Paula Murrihy – Donna Elvira

Paula Murrihy is lers van geboorte en begon haar studie aan het conservatorium in Dublin. In de Verenigde Staten volgde ze lessen aan het New England Conservatory in Boston, waarna ze deelnam aan zowel het Britten-Pears Young Artists Programme als het Merola Opera Program van de San Francisco Opera.

In 2009 werd ze ingelijfd bij het vaste zangersensemble van de Oper Frankfurt, waar ze rollen vertolkte in werken van bijvoorbeeld Mozart, Purcell, Humperdinck, Bizet en Richard Strauss. Voor de vertolking van de partij van Octavian in Strauss' Der Rosenkavalier was Paula Murrihy te gast bij de Staatsoper Stuttgart.

De mezzosopraan werd inmiddels ook geëngageerd door onder meer de Metropolitan Opera in New York, de Scala in Milaan en De Nationale Opera in Amsterdam. Eerder zong ze met het Orkest van de Achttiende Eeuw de rol van Sesto in La Clemenza di Tito.

Henk Neven – Leporello

Henk Neven ontving een Borletti-Buitoni Fellowship in 2009 en nam deel aan de prestigieuze Radio 3 New Generation Artists Scheme. In 2011 ontving hij de Nederlandse Muziekprijs, de hoogste onderscheiding die door het Ministerie van OCW aan een musicus werkzaam in de klassieke muziek wordt uitgereikt.

Neven is actief op nationale en internationale operapodia en hij was te horen in rollen zoals de titelrol en Leporello (Don Giovanni), Il Conte d'Almaviva (Le nozze di Figaro), Phorbas (Oedipe), Mercutio (Roméo et Juliette), Patrocle (Iphigénie en Aulide), Mercutio (Roméo et Juliette), Aeneas (Dido and Aeneas), Marco (Gianni Schicchi), Schaunard (La Bohème), Morales (Carmen), Ben (The Telephone), Mr. Gobineau (The Medium), Mars (Vénus et Adonis); Pollux (Castor et Pollux) en Frère Léon (St. François d'Assise), in een produktie van Pierre Audi, die op dvd (Opus Arte label) is uitgebracht.

Hij werkte voorts met orkesten en ensembles als Orchestra of the Beethovenhalle, Rotterdams

Philharmonisch Orkest, BBC National Orchestra, BBC Scottish Symphony Orchestra, Radio Filharmonisch Orkest, Radio Kamer Filharmonie, Bergen Philharmonic, Combattimento Consort Amsterdam, Netherlands Bachvereniging, Vlaams Radio Orkest, L'Orchestre National de France, L'Orchestre Philharmonique de Radio France, Orchestre d'Opéra National de Paris, Staatskapelle Berlin, L'ensemble Orchestral de Paris, Les Concerts Spirituels en Les Talens Lyriques. Hij zong met dirigenten als Daniel Barenboim, Simon Rattle, Edo de Waart, Jaap van Zweden, Jan Willem de Vriend, Hervé Niquet, Kenneth Montgomery, Joel Levi, Patrick Lange, Armin Jordan, John Nelson, Ed Spanjaard, Marc Minkowski en Christophe Rousset.

Hij is een regelmatige gast in Wigmore Hall, het Concertgebouw en in de NTR ZaterdagMatinee serie in Amsterdam. Hij trad op in het Festival Oude Muziek in Utrecht, Operadagen Rotterdam en het Gergiev Festival. Tot zijn recente hoogtepunten behoren concerten in het City of London Festival en het Cheltenham Festival, optredens voor de BBC Proms en recitals in De Munt in Brussel, de Beurs van Berlage in Amsterdam en het Musée d'Orsay in Parijs.

Thomas Cooley – Don Ottavio

Thomas Cooley was afgelopen seizoen in Chicago artist in residence bij Music of the Baroque, en trad in dat kader op in Monteverdi's Vespers, Händels oratorium Judas Maccabaeus en een aantal Bachcantates. De uit Minnesota afkomstige zanger werd de afgelopen tijd ook uitgenodigd door de orkesten van steden als Pittsburgh, Baltimore, Milwaukee, Atlanta, Indianapolis, Houston en Washington.

Het St. Paul Chamber Orchestra engageerde hem voor concertante uitvoeringen van Britten's opera The Turn of the Screw, de St. Louis Symphony voor Britten's Peter Grimes in Carnegie Hall in New York. Met het American Classical Orchestra onder leiding van Nicholas McGegan was Thomas Cooley in de titelrol in Händels Samson te gast in de New Yorkse Alice Tully Hall. Bij de Noorse Nationale Opera in

Bergen werkte de tenor mee aan een productie van Frank Martins *Le vin herbé*.

Thomas Cooley was eerder te horen bij het Orkest van de Achttiende Eeuw als Don Ottavio in *La Clemenza di Tito*.

Rosanne van Sandwijk – *Zerlina*

De Nederlandse mezzosopraan Rosanne van Sandwijk, winnares van de Grachtenfestivalprijs 2014, studeerde cum laude af aan het Conservatorium van Rotterdam bij Roberta Alexander.

Op haar repertoire staan onder meer de rollen van Hänsel (*Hänsel und Gretel*), Cherubino (*Le Nozze di Figaro*), Dorabella (*Così fan tutte*), Flora (*La Traviata*), Frau Reich (*Die lustigen Weiber von Windsor*), Suzuki (*Madama Butterfly*), Sesto (*Giulio Cesare*) en Dido (*Dido and Aeneas*).

Haar concertrepertoire reikt van Bachs Passies en Cantates tot de belangrijke oratoria van Mendelssohn, Haydn, Saint-Saëns, Beethoven en Duruflé, welke zij uitvoerde met ensembles zoals Les Musiciens du Louvre, Camerata Sanzburg, het Nederlands Radio Filharmonisch Orkest en het Rotterdams Philharmonisch orkest. Bij het Orkest van de Achttiende Eeuw werkte ze eerder al mee aan verschillende Mozartproducties, waaronder *Così fan tutte* (Dorabella), *La Clemenza di Tito* (Annio), *Le nozze di Figaro* (Cherubino), de *Mis in C* en de concertaria *Ch'io mi scordi di te*, met pianist Kristian Bezuidenhout. Zij werkte samen met dirigenten als Paul McCreech, Jan Willen de Vriend, Markus Stenz, Sir Colin Davis en Louis Langrée.

Berend Eijkhout – *Masetto*

Berend Eijkhout studeerde aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag, bij Frans Fiselier en Gerda van Zelm. Hij vervolgde zijn opleiding bij Nadine Secunde en Peter Lockwood. Hij was te zien in *Die Zauberflöte* (Papageno), *Le Nozze di Figaro* (Il Conte), *L'Orfeo* (Plutone), *Alceste* (Apollon, Hérault) en *Down in the Valley* (Tom Bouché, Preacher). Ook werkte hij mee aan enkele nieuwe opera's, van Jan-Peter de Graaff, Chiel Meijering en Calliope Tsoupaki.

Berend heeft een uitgebreid concertrepertoire en werkte als solist samen met onder andere Jos van Veldhoven (Messiah, Weihnachtsoratorium), Antony Hermus (*Die sieben Todsünden*), Ton Koopman (*Hohe Messe*), Sander Teepen (*Matthäus-Passion*) en Marcus Creed (*Die Schöpfung*). Dit seizoen begon hij met baritonsolo in Brahms' *Ein Deutsches Requiem*, eveneens met Cappella Amsterdam o.l.v. Daniel Reuss. Als begeesterd liedzanger werkte hij samen met pianisten Andrea Vasi, Daan Boertien en Rixt van der Kooij. Ook is hij een door componisten en publiek gewaardeerd vertolker van nieuwe kamermuziek.

David Wilson-Johnson – *Il Commendatore*

David Wilson-Johnson studeerde moderne talen in Cambridge en zang aan de Royal Academy of Music in Londen. In het begin van zijn inmiddels vier decennia omspannende carrière was hij koorzanger, in onder meer het Monteverdi Choir en de BBC Singers.

Zijn debuut als operazanger maakte hij in 1976 in Henze's *We Come to the River* in het Royal Opera House in Londen. De bariton trad ook op in de belangrijke theaters van Brussel, Madrid, Parijs en New York, tijdens de BBC Proms en op de festivals van Salzburg en Edinburgh.

Bij De Nationale Opera zong hij in onder meer Britten's *Peter Grimes*, Boris Godoenov van Moesorgski en Wagners *Die Meistersinger von Nürnberg*. Andere hoofdrollen die hij vertolkte waren die van King Priam (*M. Tippett*), Merlin (*Albeniz*), St. François d'Assise (*Messiaen*), allen in gelijknamige opera's. Daarnaast zong hij recentelijk de bas-solo in Mahlers massale achtste symfonie, met Simon Rattle op de bok.

Volgende Concerten in de serie Barok & Klassiek

Zondag 15 december – Grote Zaal – 20.15 uur
Missa Criolla & Musica Temprana

Donderdag 30 januari – Grote Zaal – 20.15 uur
Capella Neapolitana & Giovanni Sollima
Het Stabat Mater van Pergolesi

Koor- en Orkestleden

Eerste viool

Alexander Janiczek, concertmeester

Marc Destrube

Kees Koelmans

Franc Polman

Irmgard Schaller

Annelies van der Vegt

Sayuri Yamagata

Sophie Wedell

Tweede viool

Staas Swierstra

Matthea de Muynck

Hed Yaron Meyerson

Paula Perez

Marinette Troost

Dirk Vermeulen

Richard Walz

Altviool

Emilio Moreno

Marten Boeken

Antonio Clares

Else Krieg

Yoshiko Morita

Cello

Richte van der Meer

Emmanuel Balssa

Julie Borsodi

Bartolomeo Dandolo Marchesi

Rainer Zipperling

Contrabas

Margaret Urquhart

Robert Franenberg

Juan Diaz

Fluit

Michael Schmidt-Casdorff

Ricardo Kanji

Hobo

Frank de Bruine

Alayne Leslie

Klarinet

Eric Hoeprich

Kayo Nishida

Fagot

Eyal Streett

Danny Bond

Hoorn

Teunis van der Zwart

Stefan Blonk

Trompet

Moritz Görg

Jonathan Impett

Trombone

Sue Addison

Phil Dale

Steve Saunders

Fortepiano & klavecimbel

Pieter-Jan Belder

Kenneth Montgomery

Pauken & geluidseffecten

Maarten van der Valk

Mandoline

Richard Walz

Franc Polman

Cappella Amsterdam

Sopraan

Gita Dirveika

Marijke van der Harst

Maria Köpcke

Marjo van Someren

Alt

Mieke van Laren

Helena Poczykowska

Jenni Reineke

Suzanne Verburg

Tenor

Jon Etxabe Arzuaga

Jelle Leistra

Martin Logar

Diederik Rooker

Bas

Jan Douwes

Andrew Hopper

Gulian van Nierop

Nathan Tax